

ԺԹ ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 3

1861

ՄԱՐՏ 1

ԱՌԱԿԱԽՕՍ ՍԵՐՈՎԱԲԷՆ (Տես երես 33)

Ե

Ժողովալ կենսաց ընկերոսքիսններ:

Խորհրդան անշուք յարգարեսցի մեծատան
Ուր բնաւ կոշնոցն իցեն պարգեւք անմեկին.
Իսկ գանձ զլացեալ առ պերճ գինեացն զեղխանս՝
Խոնարհ յարկաց սիրելաբար պաշտեսցին.
Թող օր մի հէքն ուղղէ սեղան զուարթագին:

ՄԱՆՁՈՐԻ.

Չեմ ուզեր լռել անցնիլ, ով պատա-
նեակ, այն գեղեցիկ նոր սովորութեան
վրայօք՝ որ մտաւ Մերիկոյ Միացեալ
Կահանգաց մէջ: Արովճետեւ դժբախ-
տաբար չափե գուրս յաճախած էր հոն
քինելու, օղիի, չոփ սովորութիւնը,
տեսան որ տասը տասուերկու խմողնե-
րէն գոնէ մէկը զեղծանելով՝ իր առող-
լութիւնը կը վնասէր. այս բանիս ճար
մը գտնելու համար, 1826ին քանի մը
բարի անձինքներ ժողովալ կենաց ըն-
կերութիւն մը հաստատեցին, և որոնք
այն ընկերութեան անդամ կը գրուէ-
ին, պէտք էր որ խոստանային ջրէն

զատ ուրիշ ըմպելիք մը չխմելու: Այն-
օգուտ ըրաւ օրինակը, ևս առաւել այն
գիրքերն զոր տարածեցին իրենք ժո-
ղովրդեան մէջ, ցուցնելով թէ ինչպէս
ամէն տարի 400 հոգիէն աւելի կը մեռ-
նէին այն գաւառին մէջ, ուր գինեմո-
լութիւնն ու ցոփութիւնը յաճախած
էր. ուր մնաց որ այնչափ դրամոց գու-
մարներ կը վատնուէին, զոր կրնային
առանձնականաց և հասարակաց օգտին
բանեցընել:

Այս ընկերութեանս հիմնադրու-
թիւնը այնչափ հաճոյ անցաւ որ սոսկ
Միացեալ Կահանգաց մէջ չորս տա-
րիէն վերջը՝ այս տեսակ ընկերութեց
թիւը 1,600^ը անցաւ, որոնց ընկեր գը-
րուած էին 160,000^{էն} աւելի անձինք,
արք և կանայք, տղաք, խանութպանք,
նաւաստիք, արհեստաւորք: Այսպիսով
անբաւ մարդիկ որոնք գինովութեան
ամենագէշ ախտէն բռնուած էին, բո-
լորովին սթափեցան. և հաշիւ ըրին
որ տարին միլիոն մը ֆրանգի ինսյու-
թիւն կ'ըլլար. վասն զի ինչպէս կ'ըսէ

Սերովբէն, Պոստ պոստ ջրով է՛լ Եւլայ մեծ ծով:

Վիտելով գործաւորաց այն չար սովորութիւնը՝ որոնք կիրակի օրեր սաստիկ կ'ուտեն կը խմեն, և երկուշաբթի դատարկ կ'անցընեն, որոշեցին որ երկուշաբթի օրեր կէս օրուան ատեն հատուցանեն անոնց ուռիկը, քանի որ մտքերնին թարմ է: Եւ այսպէս փոխանակ ստակը գինեվաճառաց ու պանդոկապետներուն քսակը լեցընելու, Խնայութեան Վանձարանը կը տանէին, որ կը պահէր զայն և կ'աճեցընէր՝ իրենց հիւանդութեան և ծերութեանը ժամանակ օգնելու համար:

Եւն նահանգներէն մէկուն մէջ՝ օրիորդները միաբանելով սահմանեցին որ բնաւ գինեմոլի հետ չամուսնանան. ինչպէս ուրիշ տեղ կարդալ չգիտցողի հետ չեն հարսնախօսեր:

Արովհետեւ արժանի է որ բարի գործքերուն ալ հետեւողներ գտնուին, Խուլանտա, Սկովտիա, Ենգղիա, Ռուսաստան, ամէն տարի երթալով կ'աճին այս ընկերութիւնները: Ենցեալ տարի Ենգղիոյ մէջ այս տեսակ 130,452 ընկերութիւն կար. իսկ Սիւացեալ Եւահանգաց մէջ 8000, երկու միլիոն անդամներով:

Փափաքելի էր որ մեր մէջն ալ տարածուէին այս ընկերութիւնքը, մանաւանդ գեղերը, ուր խել մը թեթեւ գլուխներ բոլոր շաբթուան մէջ աշխատութեամբ վաստրկածնին՝ կիրակի և երկուշաբթի օրեր կը մսխեն: Յանկալի էր որ վաստրկածնուն մէկ մասը մէկդի գնել սորուէին, որ թէ յանկարծ դժբախտութիւն մը պատահի, կամ արտաքոյ կարգի ծախքեր ունենան՝ ան ստակը գործածեն, և կամ ընտանեաց մէջ պատառ մը բան վայելեն, որ շատ համով կու գայ. և այսպէս աւելի առողջ կ'ըլլան, զուարթ և յարգելի:

Եւ ինչո՞ւ պիտի չկարենանք ետ կենալ շաբթուն մէկ երկու օրերուն մէջ քանի մը դուզնաքեայ բաներէ: Եւրաքանչիւր տօներուն խնայած երկու փողերնիս՝ բաւական կ'ըլլայ հացազուրկ

կարօտի մը պէտքը լեցընելու. աս ալ կայ որ կամայական զրկումները կը վարժեցընեն զմեզ ակամայներուն ալ սիրով տանելու:

Սիրելի տղայ մը կը ճանչնամ, որ ամէն շաբաթ օր իր գինին հիւանդ ծերուն մը կը տանի. և հանդիսի օրեր սովորականէն աւելի եղած բաները նոյն խեղճին համար կը պահէ. կը ճանչնամ ուրիշ մըն ալ որ ամէն օր նախաճաշի թացանին՝ տեղ, մօրմէն երեք փող կ'առնէ. և այսպէս ամէն կիրակի իր դայեկին քսանըմէկ փող կը տանի, որոնցմով խեղճ կինը նոյն օրուան աղքատ սեղանը լիտը մնով կը զարդարէ:

2

Անձեոյ ԲանտոյՖիւնի:

Միշտ կարեւոր համարեցայ յաճախել առ ծերս, հարցանել զնոսա, ունին զնել նոցա, և հնազանդել նոցա. քանզի վեհագոյն ուսուցիչ ամենայն իրաց՝ ժամանակն է:

ԲԱՆՏՈՒՖԻՒՆԻ:

Սաճառական հարուստ ընտանիքէ մը ծնաւ 1365^{ին} ՚ի Փլորենտիա Ենգղիայ ԲանտոյՖիւնի: Երիտասարդութեանը ժամանակ շատ գրոց ետեւէ չինկաւ հապա սկսաւ քննել մարդկութիւնը, և իր առուտուրներուն ու հայրենեացը շահը մտածել: Շարտար և առաքին մարդ ճանցուելով, իր աշխարհին դատաւոր ընտրուեցաւ, և այն ատեններ Փլորենտիոյ կառավարութիւնը հասարակապետական էր: Եւ պէտ շատ հեղձուածներէ պառակտած էր Փլորենտիա, սակայն ինքը ամենուն հետ իր հականութեամբ վարուելով, կրցաւ բալորին մեծարանացն արժանի ըլլալ, և տարաց սիրելի և երջանիկ իր տան մէջ Երբ ծերացաւ, իր վաճառականութիւնն որդուցը թողուց, իսկ պաշտօններն ալ պատանեգոյն անձանց. և ինք իր դաստակերտը քաշուեցաւ, ուր եւ կրագործութեամբ անցուց իր վերջ

տարիները, ընտիր բարեկամներու տե-
սութեամբ և ուսմամբ բարոյականի :
Ի՞ր որդւոցը օգտին համար Հրահանգի
փութեան ընթացեալ ըստաժ գրուածք
մը հանեց, որուն մէջ մատակարարու-
թեան կերպերը և տուն մը ծաղկեցը-
նող բաները կը սորուեցնէ, և կը վար-
ժէ զմարդ քաղաքավար և գոհ ըլլալ
ընկերութեան մէջ :

Ի՞նչ առաջներէն շատը, ո՞վ պատա-
նեակք, ձեզի հարկաւոր սեպելով, կ'ու-
զեմ հոս կարգաւ դնել : Դժուար ըրէք
իր հին ոճով ըսածներուն, և կը տես-
նէք որ շատ բան տեսնող ծեր մըն է
խօսողը, որ իր փորձառութեամբն ան-
փորձները կը թել կ'ուզէ : Ի՞ր էր թէ
իր խրատները ձեզի ալ օգտակար ըլ-
լային, ազնիւ պատանեակք :

Խնայողութեան Առաջք.

Ի՞վ որ իր քսակին մէջ ստակ չգտներ,
ուրիշներու քսակին մէջ գտնել չյուսայ :

Փութ և անպատճառ տեղ մխողէ մը
աւելի յարմար բան մը չկայ՝ չէ թէ
միայն ընտանիք մը, այլ և ամբողջ հա-
տարակութիւն մը և գաւառ մը կործա-
նելու համար. և յետոյ երբ աս շուայ-
ները չքաւորութեան մէջ կ'իյնան,
բարեկամ և բարերար մը չեն գտնար :

Հեշտութեամբ ապրելէն և չար ըն-
կերութիւններէ՝ զգուշացիր : Պահէ
ունեցածդ, պիտոյիցդ չափ ծախք ըրէ.
փախիր ախտերէ, առաքինութեան ե-
տեէն գնա, հնազանդէ մեծերուդ,
զուարթ, յարգելի և սիրելի եղիր : Ինչ
տանութիւն ըրէ լաւ անձինքներու հետ,
օրինակ առ անոնց վարքէն և խրատնե-
րէն. թեթեւ և ունայնամիտ մի ըլլար :

Ընձ կրնար ըսել թէ կայ արդեօք
շուայութենէ աւելի փնասակար բան,
և թէ որչափ օգտակար և շահաւոր է
չափաւորութիւնը : Խնայութիւնը մէ-
կու մը զեն չտար, կ'երջանկացնէ զըն-
տանիս և բաւականարար կ'ըլլայ, ու-

րիշի կարօտութիւն չունենալով : Ի՞ր-
չափ աւելորդ ծախքեր, որչափ ամօթա-
լի փափաքներ կը կարճեցնէ չափաւո-
րութիւնը : Եւ որ բնաւ ուրիշ բան
մ' ալ չըլլայ, պէտք է որ խնայող ըլ-
լանք, որպէս զի ներսերնիս մխիթարու-
թեամբ մը լեցուի, և պարկեշտութե-
ապրելով բախտին մեղի տուածովը գոհ
ըլլանք. ո՞վ որ ունեցածին վրայ գոհ է,
կարօտ չկրնար ըսուիլ :

Ինչոնք կ'ըսուին խնայող՝ որոնք դի-
տեն շատին և քիչին մէջ կենալ. այս-
ինքն է՝ դիտել միշտ որ ըրած ծախքը
շատ մեծ չըլլայ, համեստութեան չա-
փը չանցնի, և ոչ ալ պիտոյիցը նուազ
գայ : Խնայողութիւն ըսելով չեն հաս-
կրնար ունեցածը պահել, հապա ընդ-
ունայն չվատնել : Անեցածը պիտոյից
ատեն չգործածելով՝ չէ թէ միայն ագա-
հութիւն է և պախարականաց արժա-
նի, այլ և փնասակար իսկ : Երդեօք ուշ
դրեր ես բնաւ այն անմիտ կանանց ը-
րածին, որոնք կը դիզեն ու կը պահեն
ունեցած խնձորնին և ուրիշ պտուղնե-
րը, և չեն ուտեր ինչուան որ չապակա-
նին ու չփտին. վերջը կը սկսին կէսէն
աւելին պատուհանէն նետել. իբր այն
թէ նետելու համար պահած ըլլային :
Ի՞նչ թէ աւելի աղէկ չէր, խենթ պա-
ռաւուկ, որ առաջունէ նետելիւր այդ
քանի մը գէշցածներն, ու աղէկները
պահելիւր քու սեղանիդ կամ ընծայ ընե-
լու համար : Ետոր պահել չենք ըսեր,
հապա նետել : Եւ մանապէս տանիքէն
կը սկսի անձրև կաթկըթել. ագահը
վաղուան կը սպասէ, վաղն ալ երկրորդ
օրուան, չուզեր ծախք ընել. դարձեալ
կը կաթկըթել. վերջապէս գերանը թա-
ցութենէն կամ կը փտի, կամ կը կոտրի.
և քանի մը փողով ըլլուելու բանը, հիմա
տասուերկու փողով կ'ըլլայ : Եւ տես-
նէս ուրեմն որ ատենին և ըստ պիտոյից
ծախք ընել չգիտնալը ինչպէս փնասա-
կար է : Խոհականութեամբ բան պա-
հել և ծախք ընել գիտնալը, երջանկու-
թենէն, ճարտարութենէն և վաստը-
կելէն աւելի աղէկ է :

Երբեք բան կայ որոնք յատուկ են մեզի, և զորս բնութիւնը մեզի տուաւ, հանդերձ ազատութեամբ որ մենք գործածենք զանոնք բարի կամ չար, որչափ և ինչպէս որ կը հաճինք և մեզի կ'երևայ: Եւ առջինն է հոգւոյն այն փոփոխութիւնը, որով ախորժ կը զգանք, կը բարկանանք և կ'այլայլինք: Երկրորդն է մարմինը. երրորդն և պատուականագոյնն է՝ ժամանակը: Ս'եր այս երեք ձիրքերովը կրնանք խնայող ըլլալ:

Ո՛վ որ ժամանակ կորսնցընել չգիտեր՝ ամէն բան լաւ կ'ընէ. և ո՛վ որ կրնայ զայն ըստ պատշաճին 'ի գործ ածել՝ ամէն բանի տէր կ'ըլլայ:

Եթէ կ'ուզես ժամանակ չկորսնցընել, ինծի պէս ըրէ: Եւ առօտն որ կ'ելլամ, ես ինծի կ'ըսեմ. Այսօր դուրսը ընելիք է՝ ինչ ունիմ. սա և սա բաները. կը համբեմ ու իւրաքանչիւրին ժամանակ կը սահմանեմ. սրւիկա առտու. սրւիկա այսօր. ատ ալ աս իրիկուն. այսպէս ամէն բանս կարգով կանոնով կ'ընեմ՝ առանց ժամանակ անցընելու: Յետոյ իրիկուան հաշիւ ըրէ օրուան մէջ ըրածներուդ, և եթէ բանի մը մէջ անհոգացեր ես, թէ որ կրնաս նոյն ատեն ճարը գտնել՝ մի գանդաղիր. աւելի ուզէք ունի՞ր ծախել՝ քան թէ ժամանակը. այսինքն՝ գործքերուդ կարգն ու կանոնը:

Եւ որ հարկ է ընել, կ'ուզեմ շուտով լմնցնել. ուրիշ բանի համար չէ, բայց եթէ ան մտածութենէն թեթեւամտնոր համար կարեւոր սեպուած ծախքերը չեմ ուշացներ. կամաւորները կ'ուշացնեմ որչափ որ կրնամ, տեսնելու համար թէ արդեօք այն փափաքը նոյն միջոցին կը դադրի. թէ որ դադրելու ալ չըլլայ, գոնէ ատեն կ'ունենամ լաւ մտածելու թէ ինչպէս քիչ ծախք ընեմ, և աւելի գոհ ըլլամ:

Եւ ատ առաջ սկսէ մտածել թէ ինչ

բան հարկաւոր կրնայ ըլլալ, և այսպէս կ'իմանաս հարկաւոր եղածը, և թէ ուսկից կրնաս գնել, բայց առանց սպասելու որ ունեցածդ լմննայ. որպէս զի ժամանակ ունենալով՝ քիչ ծախքով լաւագոյնը գնես: Եւ արտորոք գնուածը՝ շատ անգամ գէշ կ'ըլլայ կամանմաբուր, շուտ կ'ապականի և աւելի սուղի կը նստի, ու գործածուածէն աւելին հարկ կ'ըլլայ նետել:

Վնեւու և ծախելու ատենդ միշտ պարզ, ճշմարիտ, բարեմիտ և արդար եղիր, թէ օտարին և թէ բարեկամիդ հետ. ամենուն հետ եղիր անխարդախ և բարեկիր: Եւ հետեւորաց համար աւելի կ'արժէ բարի համբաւ ու խանութի երթեկ ունենալը՝ քան թէ հարստութիւնը: Ա՛յ ճառականին և ամէն խանութպանի պաշտօնն է, որոնք շատ անձանց հետ առուտուր ունին, գրելու արթուն ըլլալ, ամէն գնուած ու ծախուած բանը, ամէն սակարկութիւն, և ամէն ելումուտը թէ խանութին մէջ եղեր է և թէ խանութէն դուրս՝ գրի անցուր. միշտ ձեռքդ ըլլայ գրիչը:

Եւ հաւատարիմ տնտես մը ունենալէն աւելի աղէկ է բնաւ չունենալը. և անոնց վրայ վստահ ըլլալու համար, պէտք է որ տէրը միշտ հսկէ ու աչք ունենայ վրանին:

Ստակը պէտք եղած ատենը գործածէ. աւելորդը պահէ, և եթէ հարկ ըլլայ՝ բարեկամիդ, ազգականացդ ու հայրենեաց ծառայեցուր: Եւ ամենուն օգտակար ըլլալը՝ գթութեան պաշտօնն է:

Արդեակք իմ, առողջ մարդը ինչ կերպով որ ըլլայ միշտ կը վստահի. հիւանդ մարդը չեղածի պէս կը սեպուի: Ս'անք ունեցիր քեզի ֆրասակար եղածը՝ ճանչնալու, և զգուշացիր անկից. քեզի օգտակար և շահաւետ եղող բանին ետեւէն գնա: Տաքարիւն և առողջ անձն եղողը պէտք է որ ժուժկալ ալ ըլլայ. զուարթ ու կայտառ ապրիլ ու

զողը, պէտք է որ ինքզինքը անոր վարժեցնէ: Անորուն առողջութիւնը՝ իր երիտասարդութեան ատեն ունեցած զգաստութեանը վկայ մըն է:

Այս ծերոց համար անկէ աւելի մեծ մխիթարութիւն, ինչպէս տեսնել իրենց զաւկները կիրթ, պատկառոտ և առաքինի:

Ո՛րչափ խելքս միտքս ան եղած էր որ բարի վարդապետութեանց, աղէկ գործքերու, գիտութիւններու, սորուելու, հասկընալու, ինքզինքս ամենուն սիրեցնելու, ուրիշներէն յարգոյ և մեծարելի ըլլալու ջանամ. մանաւանդ առաքինի, արդար և պարկեշտ ըլլալու մեծ փոյթ ըրի, ոչ զոք խաբել կամ նախատել կամ խօսքով և կամ գործքով: Ես սոնք են հոգւոյն գործքերը. հրահանգել, խրատել, սխալողն ուղղել, անձնամատոյց ըլլալ ուրիշի սիրով, հաւատքով և գթութեամբ. բարի խորհուրդներ տալ թէ հասարակաց և թէ առանձնականաց, խոհականութեամբ, ճմարտութեամբ, զգուշութեամբ և յարատեւութեամբ. իր հանձարը, գիտութիւնն և ճարտարութիւնը՝ իրեններուն և հայրենեացը բարւոյն ու պատուոյն գործածել:

Եստուծոյ հետ աղէկ վարուելու երկու կերպ ունիմ. մէկն է ըստ կարելոյն հոգիս ազատ պահել ի բարկութենէ, յատելութենէ և ի խաբէութեանց. վասն զի մաքուր և պարզ հոգին շատ հաճոյ է Եստուծոյ: Արկրորդն է՝ ձեռքէս եկածին չափ միշտ դիտել որ ընելուքս այնպիսի բան չըլլայ որ վերջ տարակուսիմ թէ արդեօք լաւ չէ նէ գէշ ըրի, կամ թէ զղջամ: Արծեմ թէ այսչափը բաւական է. որովհետեւ դիտեմ որ աղէկ և ճմարիտ գործքերը՝ բոլոր պէս անաղօտ և պայծառ են ի ինձ, բայց պէտք է ի գործ դնել. իսկ խաւարային և չար գործերը՝ միշտ ըզարդ կասկածոտ ու երկմիտ կ'ընեն, որոնց վախճանը ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ

զուարճութիւն մը և հաճոյք ու ապականեալ կամք, և ասոր համար պէտք չէ ընել հապա փախչիլ: Եստոյն ետեւէն գնա. փախիր խաւարէն:

Պովելի է մարդասէր, ժիր և համեստ պատանին. առանց զղջման ու ցաւի ախտ չըլլար. առաքինութիւնը զուարթ և շնորհալի է:

Սամանակին զքեզ յարմարցուր:

Տանա որ գովելի յատկութիւններով զքեզ զարդարես. նայէ որ արժանի ըլլաս ուրիշի գովեստին ու շնորհացը, մեծարանաց ու պատկառանաց:

Առաքինութենէն աւելի դիւրաստանալի բան չկայ. առաքինութիւն չուզողն է միայն զուրկ անկից:

Չաւկներն, ամուսինը և տան մէջ եղող ուրիշ անձինքները, պէտք է լաւ ու օգտակար բաներու գործածել. ձեռքէն եկածն ընել զանոնք առողջ ու զուարթ պահելու, և դիտել որ ատեննին չկորսնցնեն: Վիտեմ թէ ինչ կերպով ժամանակնին չեն կորսնցններ. իւրաքանչիւրը երբ իրեն վերաբերեալ բանը կը կատարէ: Այն թէ միայն պարապ կենալով, այլ նաև այն բանն որ մէկ հոգի մը կրնայ ընել, երկու երեք հոգի աշխատին ընելու. և ընդհակառակն ուր որ երկու երեք հոգի պէտք է աշխատին, մէկու մը վրայ աշխատութիւնը կը մնայ, և կամ այնպիսի աշխատութիւն մը յանձնուի մէկուն, որուն ինքը բնաւ յարմարութիւն չունի:

Տանուտէրին պաշտօնը միայն համբարանոցն ու մանանը լեցընել պիտի չըլլայ. այլ արթուն կենալ, դիտել, քննել իր տղոց ունեցած ընկերութիւնը, իրենց կենակցութիւնը թէ առտնին և թէ դուրսը, և ամէն չար սովորութիւննին. պիտի յորդորէ զիրենք քաղցր խօսքերով, և ոչ բարկութեամբ ու զայրացմամբ. փուճ տեղ անաչառ, խիստ

և դեպ չլըլալ . հոգալ միշտ ընտանեաց բարին ու հանգիստը . առաջուցունէ առջևը առնել այն ամէն վտանգներուն , որոնք կրնան գերդաստանին գլուխը գալ . զաւկըներուն մանկական մտքին մէջ բորբոքել ուսմանց սէրը . ամէն ախտից հետքը արմատաքի իլել սրտերնէն , և զարգացնել մտքերնին գեղեցիկ հըմտութեամբ , ամէն բանի անձամբ օրինակ տալով :

Աւերը վարձատրելէն 'ի զատ չկայ ուրիշ յարմարագոյն և օգտակարագոյն կերպ մը՝ պաշտօնասէր , քաղաքավար և հոսգանդ ընելու բոլոր ընտանեաց անձինքը :

Իրեններն երեսէ թողուլ և օտարները հոգալ՝ նշան է նուազ եղբայրսիրութեան . իրեններուն վրայ չվստահանալ ու ուրիշներու հաւտալը՝ նշան է խաբէբայութեան : Յիրաւի , իրենները չսիրողը՝ սիրել չգիտեր : Այլ որ իրեններուն հետ չկրնար կենալ , ուրիշներու հետ բնաւ իսկ ոչ :

Այիստ հաճոյ բան է տեսնել իր տունը ազատ ամէն տեսակ աղմուկէ , լի խաղաղութեամբ և միաբանութեամբ . և ասիկայ առաջ կու գայ՝ ուրիշներու կրիւք տուած տեղեկութեանցը ականջ չկախելէն և հաւատք չընծայելէն :

Իսկ ամէն գործքերուդ , խօսքերուդ , խորհուրդներուդ և մտածմունքներուդ մէջ եղիր արդար , ճշմարտասէր , բարերար և բարեսէր . զգոյշ կեցիր թշնամութիւններէ , վէճերէ , հակառակութիւններէ և անիրաւութիւններէ : Իսկ եթէ մէկը գողոցութեամբ և հալարտութեամբ ուզենայ վրագ ճոխանալ , համբերութեամբ և երկայնատութեամբ կակղացու զինքը , և յաղթէ իրեն բռնութեանցը՝ խոնարհութեամբ , ծանրութեամբ և պարկեշտութեամբ :

Երբ բան մը յօժարութեամբ ու սի-

րով կը կատարես , թէ և դժուարին ըլլայ ընելիքդ , բայց միշտ աղէկ կերպով կ'ըլլայ : Այլտ պէտք է ինքզինքը լստածոյ յանձնել ու շնորհք խնդրել իրմէ . առանց իրեն մեր ամէն գործքերը բանի չեն գար :

Կը շարունակուի :

Ի ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ

ԱՌ ՊԵՐՃԱՓԱՅԼ

ԱՐԻԱՋԱՄ ԱՄԻՐԱՅ
ԵՒ ՏԻՐՈՒՆԻՅԱ ՏՈՒՏՈՒ

Ողորձ :

Աւրիշ ազգաց մէջ հին ատենէն 'ի վեր գտնուեր են ու կը գտուին գրական կանայք ու օրիորդք , մանաւանդ բանաստեղծութեան մէջ՝ որ իրենց փափուկ երեւակայութեանը աւելի յարմար է գրականութեան այս մասը : Այլ ազգին մէջը կարծես թէ 'ի սկզբանէ հետէ եկեղեցականաց միայն պահուած էր գրականութիւնը , աշխարհականներէն ալ քիչ եղած է գիրք գրող , թող թէ կանանցմէ : Լանդութենէ գիտցածնիս՝ սրբոյն Ահհանայ գողթնացոյն շարականն է , իր քրոջը շինածը՝ որուն սկիզբն է՝ « Օրմանալի է ինձ քան զերգս » :

Յուսանք որ աս դարուս մէջ , ինչպէս որ մեր ազգին աշխարհականաց մէջ սկսաւ ծաղկիլ գրականութիւնը ու իրենք ալ սկսան գրուածքներ հրատարակել , ասանկ ալ խաթուններուն ու օրիորդաց մէջէն ելլեն ուսումնասէլ ու գրական անձինք , որ մեր ազգային լեզուով մատենագրեն ու զայն ճոխացընելու ջանք ընեն : Այլ ազգին բազմադարեան գերութիւնը՝ ուրիշ ազգային բարեաց հետ՝ թշուառաբար լեզունի ալ խափաներ էր , անանկ որ քիչ տուէր գտուէր որոնք հայերէն խօսէին չիմա աս միսթարանքը ունինք որ ընհակառակն քիչ տուն կը գտուի որ հայր-